Information til voksne patienter

Tanken bag denne information er, at alle, som får opereret deres mandler, skal have det så godt som muligt efter det kirurgiske indgreb og vende tilbage til normal kost og normale aktiviteter så hurtigt som muligt.

Almindelige spørgsmål om mandeloperationer

Hvordan udføres operationen?

En mandeloperation er et hurtigt kirurgisk indgreb, som udføres i fuld narkose. Under operationen fjernes mandlerne gennem munden. Der er som regel kun begrænset blødning, men hvis det bløder under operationen, stoppes denne omhyggeligt.

Operationen kan udføres på to forskellige måder: Hvilken operationsmetoder, der er bedst for dig, afgøres af øre-næse-halslægen ved undersøgelsen og samtalen med dig. Valget afhænger af årsagen til, at dine mandler giver dig problemer. Enten fjernes mandlerne fuldstændigt (som regel ved gentagne halsinfektioner og byld i halsen), eller også fjernes kun den del af mandlerne, der rager ud og er i vejen.

Hvorfor har man mandler i halsen?

Mandlerne i halsen er en del af kroppens immunforsvar. De sidder i hver side af svælget og består af lymfevæv. Der er ingen dokumentation for, at operation af mandlerne påvirker risikoen for senere at få infektioner længere nede i luftvejene.

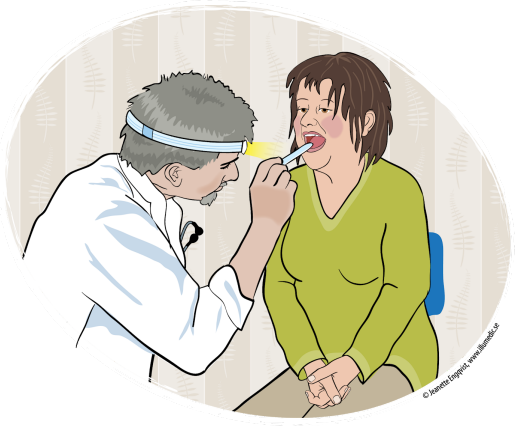

Hvad sker der nu?

Hvis du ikke allerede har fået en operationsdato, da du fik udleveret denne information, vil du få en indkaldelse med posten eller pr. telefon eller e-mail.

Hvad er det vigtigt at tænke på før operationen?

Fra og med 14 dage før operationen må du ikke tage smertestillende eller febernedsættende medicin, som indeholder acetylsalicylsyre (f.eks. Magnecyl, Bamyl, Treo) eller Ibuprofen (f.eks. Ipren) og Trombyl. Disse lægemidler kan give en øget risiko for blødning under operationen. Hvis der er noget, der er uklart vedrørende din medicin, skal du spørge din læge. Hvis der er behov for smertestillende medicin, kan du i stedet anvende paracetamolpræparater (f.eks. Alvedon, Panodil, Curadon) i denne periode.

Du må gerne spise indtil 6 timer før operationen. Derefter må du drikke klare drikke indtil 2 timer før operationen og derefter ikke mere. Klare drikke defineres som vand, te, kaffe, klar saft/frugtjuice uden frugtkød. Væsken må ikke indeholde fedt og ikke almindelig mælk, pulvermælk eller vælling. Du må ikke tygge tyggegummi eller bruge nogen form for tobak i de 2 sidste timer inden narkosen.

Tag bad og vask håret aftenen inden eller om morgenen på operationsdagen. Brug ikke sminke, parfume eller neglelak på operationsdagen. Tag alle smykker af og fjern alle ting fra munden på operationsdagen, f.eks. aftagelige tandbøjler, piercinger, øreringe, ringe, armbånd, halskæder og armbåndsure.

Hvad skal du gøre, hvis du bliver syg i dagene inden operationen?

Hvis du bliver syg, f.eks. ondt i halsen eller forkølelse, beder vi digom at ringe til det nummer, som står i indkaldelsen til operationen. Det vil muligvis være nødvendigt at udskyde operationen.

Hvor længe skal du blive på hospitalet?

Afhængigt af rutinerne på hospitalet kan du tage hjem på operationsdagen eller dagen efter.

Hvornår kan du komme hjem?

Du vil blive udskrevet, når du kan spise og drikke og har det godt nok til at kunne forlade afdelingen. Plejepersonalet vurderer, hvornår du kan tage hjem. Du må ikke køre bil eller cykle men bør blive hentet af en pårørende. Der bør være nogen hos dig den første nat, da du har været i narkose og er nyopereret.

Hvor lang tid vil du være væk fra skolen eller arbejdet?

Det varierer, hvor længe du behøver være hjemme. Når mandlerne er fjernet fuldstændigt, bør du være hjemme i mindst 8 dage. Når kun de forstørrede dele af mandlerne er fjernet, bør du være hjemme i mindst 4 dage.

Hvad må jeg ikke gøre som nyopereret

Efter operationen skal du tage det roligt for at mindske risikoen for blødning. Du behøver ikke ligge i sengen. Det er godt, hvis du er oppegående i rolige omgivelser, også de første dage, og der er intet til hinder for, at du kan være udenfor, hvis du har kræfter til det. Undgå at komme i kontakt med personer, der er forkølede, hvis det er muligt.I 14 dage skal du afholde dig fra anstrengende fysisk aktivitet som f.eks. sport, tunge løft og rengøring.

Er der risici ved operationen?

En operation i narkose involverer altid en risiko, men den er lille, og der gøres alt for at gøre indgrebet så sikkert som muligt. Hos et fåtal af patienterne opstår der desværre blødning efter, at mandlerne er fjernet. Denne blødning stopper ofte af sig selv. Nogle gange må patienten tilbage på operationsstuen og lægges i narkose for at få stoppet en igangværende blødning.

Når du kommer hjem efter operationen, må det ikke bløde fra halsen. Hvis du observerer, at du bløder, skal du straks kontakte hospitalet.

Der, hvor mandlerne har siddet, dannes der sår, og på disse opbygges der grå-hvide belægninger, som er slimhindens sidestykke til sårskorper på huden og tegn på heling. Denne belægning kan lugte grimt og give dårlig ånde. Belægningen afstødes efter ca. 7-10 dage. Der er risiko for blødning lige, indtil sårene er fuldstændigt helet, hvilket kan tage op til tre uger.

Der kan forekomme let feber i det første døgn uden, at der er noget unormalt. Hvis du er påvirket af feber, bør man kontakte hospitalet.

Hvis du føler, at smertelindring ikke er tilstrækkelig og har svært ved at komme ind i dig

tilstrækkelig drik, skal du kontakte din læge.

Hvad kan jeg forvente efter operationen?

Det gør ondt i halsen efter operationen, og det er derfor vigtigt at følge ordinationen med regelmæssig indtagelse af smertestillende medicin. Det er normalt, at smerterne forværres 4-7 dage efter operationen, hvorefter de aftager.
Smerterne er som regel mindre udtalte, når der kun er fjernet en del af mandlerne.

Smerterne er ofte værst om morgenen, hvilket hænger sammen med, at der er gået ekstra lang tid siden sidste dosis smertestillende medicin. Det er bedst, hvis du kan sove med hovedet lidt højere end normalt. Det mindsker hævelsen af slimhinderne i det opererede område, hvilket kan lindre smerterne.

De første dage efter operationen kan det føles ubehageligt i tungen Grunden til dette er, at tungen trykkes ned med et særligt instrument under operationen (for at forbedre adgangen til halsmandlerne). Generne kan mindskes ved at du bevæger tungen, og det er derfor godt at spise og drikke. Der kan forekomme smerter fra ørerne uden, at dette skyldes en øreinfektion. Ørepine lindres af de smertestillende lægemidler, som du tager for smerterne i halsen, og brug af tyggegummi kan undertiden også lindre smerterne.

Smertestillende

Efter operationen er det meget vigtigt at bruge smertestillende medicin. Den skal tages på faste tider for at give den bedste virkning. Planlæg dine måltider og spis cirka 30-60 minutter efter at den smertestillende medicin er taget. Der virker smertelindringen bedst. Grundmedicinen i al smertelindring, hvis du ikke har andre sygdomme eller eventuelle allergier, er inflammationshæmmende medicin (f.eks. Ipren, Diklofenak) sammen med paracetamol (f.eks. Alvedon, Panodil, Curadon), som leveres i håndkøb på apoteket. Supplerende medicin får du recept på af lægen. Sørg for at planlægge og købe smertestillende midler, så de er klar, når du kommer hjem efter operationen.

Kvalme

Kvalme og opkastninger er normalt den første aften efter indgrebet. Der kan ofte være lidt gammelt blod i opkastet (ser mørkt ud), da der tit løber blod ned i mavesækken under operationen. Kvalmen plejer at forsvinde inden for et døgn efter operationen.

Mad og drikke

Det er vigtigt, at du kommer i gang med at spise og drikke normalt. Tørhed i halsen øger smerteoplevelsen. Drik rigeligt væske (helst ikke for varmt) og undgå sure juicer, da de ofte svier. Brug af tyggegummi stimulerer spytproduktionen og føles smertelindrende og opfriskende. Flydende og blød kost kan spises allerede på operationsdagen, men varm mad og mad, som kan rive i halsen (f.eks. knækbrød, hårde æbler), bør undgås de første dage. Undgå alkohol og stærkt krydret mad.

Kontrol

De fleste sygehuse har ikke rutinemæssige, planlagte kontrolbesøg efter operationen. Ved komplikationer henvises der til fanen Vigtigt. Derimod følges der op på alle halsmandeloperationer i Sverige via Kvalitetsregistret för tonsilloperation (Kvalitetsregisteretfor tonsiloperationer). Læs mere under fanen Nærmere information. Kvalitetsregisteret hjælper os med at forbedre plejen.
Du skal udfylde to spørgeskemaer. Det første efter 30 dage, og det andet efter 6 måneder. Spørgeskemaet 30 dage efter operationen er vigtigt for at få information om eventuelle komplikationer efter operationen. Det andet spørgeskema efter 6 måneder indeholder et par spørgsmål om symptomfrihed efter mandeloperationen, som vi også vil sætte stor pris på at få svar på.

Det er meget vigtigt, at vi får dine svar, også selvom det hele har været problemløst.Det er vigtigt, at du besvarer begge spørgeskemaer!

Vigtigt!

Det allvarligaste som kan hända efter operationen är att det uppstår en blödning, då måste man **OMEDELBART** kontakta sjukvården.

Övriga problem kan vara infektion eller otillräcklig smärtlindring som kan medföra svårigheter att dricka tillräckligt.

*Viktigt se **till att***

- få noggrann information med hem från det sjukhus där operationen skett om **VAD** du ska göra och **VART** du ska vända dig om det uppstår problem!
- ha **AKTUELLA** telefonnummer till hands om du behöver dem!

Kontakta Sjukvården OMEDELBART om det blöder från halsen!

Kontakta Sjukvården för råd om:

- Det finns blod i saliven
- Den opererade har stora svårigheter att få i sig vätska
- Den opererade är smärtpåverkad trots regelbundet intag av rekommenderade mediciner
- Den opererade är påverkad av feber (lätt feber är inte farligt efter operationen).